

Tekst ujednolicony

**Pani
Danuta Ryglewicz
Dyrektor Instytutu Psychiatrii i Neurologii**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Instytucie Psychiatrii i Neurologii (zwanym dalej „Instytutem” lub „IPiN”), kontrolę dotyczącą funkcjonowania wybranych instytutów badawczych nadzorowanych przez Ministra Zdrowia w okresie 2008–2011 (do 15 grudnia).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 30 grudnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia funkcjonowanie Instytutu w badanym okresie z uwagi na złą sytuację finansową placówki.

1. Zgodnie z art. 1 ust. 1 i art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych² (zwanej dalej ustawą o jbr) oraz art. 1 ust. 1 i art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych³, prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych powinno stanowić główny cel działania Instytutu.

Zdaniem NIK Instytut nie w pełni realizował podstawowy cel działania. Przychody Instytutu z działalności związanej z prowadzeniem badań naukowych i prac rozwojowych w latach 2008–2010 stanowiły 21,8% przychodów ogółem (przychody z działu nauka 69 077 tys. zł, a przychody ogółem 316 940 tys. zł), przy czym o ile w 2008 r. udział ten wynosił 25,2%, to w 2010 r. tylko 20,4%. Koszty tej działalności przewyższały przychody o kwotę 2 260,0 tys. zł. Udział aparatury naukowo-badawczej w majątku ogółem, wg stanu na 30 czerwca 2011 r., wynosił 8,3% (10 327,6 tys. zł). Ponadto liczba pracowników naukowych zmalała ze 109 osób (9,6% ogółu zatrudnionych) do 88 osób (8,6%) wg stanu na 30 września 2011 r.

2. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia sytuację ekonomiczno-finansową Instytutu z uwagi na osiąganie ujemnego wyniku finansowego: w 2008 r. – 8 591,7 tys. zł, w 2010 r. – 1 833,6 tys. zł i za 9 miesięcy 2011 r. – 12 110,7 tys. zł. O złej sytuacji finansowej Instytutu świadczą również pozostające na

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82.

² Dz. U. z 2008 r. Nr 159, poz. 993 ze zm.

³ Dz. U. Nr 96, poz. 618 ze zm.

niezadowalającym poziomie wskaźniki finansowe⁴. Zysk w kwocie 5 164,2 tys. zł, który IPiN osiągnął w 2009 r., był głównie efektem dotacji z Ministerstwa Zdrowia na zadania związane z realizacją programu wieloletniego pn. „Wzmocnienie Bezpieczeństwa Zdrowotnego Obywateli”, w ramach którego IPiN otrzymał 9 120,7 tys. zł na częściową spłatę zobowiązań publiczno-prawnych i cywilno-prawnych⁵. Należy podkreślić, że Instytut zaczął płacić w pełni bieżące zobowiązania wobec ZUS dopiero od listopada 2009 r. Zobowiązania wobec ZUS i PFRON, których IPiN nie był w stanie zapłacić zostały rozłożone na raty.⁶ Brak płynności finansowej Instytutu był również powodem zaciągnięcia pożyczki w kwocie 800 tys. zł (umowa z firmą⁷ z 2 czerwca 2011 r.). Zgodnie z tą umową i harmonogramem zbiorczym do umowy, spłata pożyczki wraz z należnym oprocentowaniem (w łącznej kwocie 826 038,36 zł) powinna nastąpić w dniu 31 sierpnia 2011 r. IPiN dokonał spłaty tej kwoty 10 października 2011 r. W związku z tym firma⁸ wystawiła notę odsetkową (28 października 2011 r.) na kwotę 11 397,26 zł.

Sprawozdania finansowe Instytutu (po zbadaniu przez biegłego rewidenta) zostały zatwierdzone przez Ministra Zdrowia. W informacjach Ministra o zatwierdzeniu tych sprawozdań zobowiązyvano Dyrektora Instytutu do podjęcia działań naprawczych w celu osiągnięcia dodatniego wyniku finansowego oraz uregulowania zobowiązań wymagalnych. W Instytucie w latach 2008–2009 realizowano program restrukturyzacji, w ramach którego m.in. wprowadzono outsourcing usług pralniczych, zredukowano zatrudnienie i zreorganizowano pracę Kliniki Neurochirurgii. Program ten był kontynuowany w latach następnych⁹. Działania restrukturyzacyjne, mimo pozytywnego wpływu na wyniki finansowe za lata 2009 i 2010, nie doprowadziły do trwałej poprawy sytuacji ekonomiczno-finansowej Instytutu, o czym świadczy m.in. wysoki poziom straty za 9 miesięcy 2011 r.

3. Zobowiązania wymagalne IPiN w kontrolowanym okresie zmalały z 20 557,7 tys. zł wg stanu na koniec 2008 r. do 13 201,2 tys. zł wg stanu na koniec 2010 r. (10 859,3 tys. zł wg stanu na 30 czerwca 2011 r.). IPiN w badanym okresie poniósł wydatki z tytułu odsetek za nieterminowe płatności w łącznej kwocie 60,2 tys. zł. Stan należności wzrósł z 1 920,4 tys. zł na koniec 2008 r. do 3 448,7 tys. zł na koniec 2010 r. (2 721,8 tys. zł na koniec września 2011 r.).

⁴ Np. wskaźnik zyskowności netto w latach 2008, 2010 i I półroczu 2011 był ujemny i wynosił odpowiednio: 0,098, 0,016 i 0,190 (pożądana jest jego jak największa dodatnia wartość) a wskaźnik ogólnego zadłużenia utrzymywał w okresie 2008–2011 I półrocze wartość powyżej 0,890 (jego akceptowalna wielkość to maksimum 0,8).

⁵ Umowa nr 6/2009/462/219/WBZO z 24 marca 2009 r. Spłata zobowiązań Instytutu wobec ZUS z 2009 r. (kwota główna 10 623,8 tys. zł plus odsetki 2 028,7 tys. zł) została rozłożona na raty na podstawie umowy nr 8/2011 z 22 lutego 2011 r., natomiast wobec PFRON (kwota główna 1 496,0 tys. zł plus odsetki i opłata prolongacyjna 515,0 tys. zł) na podstawie decyzji nr WWO/82687/E/W/2009/AD z 29 grudnia 2009 r.

⁶ Wobec ZUS na podstawie umowy nr 8/2011 z 22 lutego 2011 r. (kwota główna 10 623,8 tys. zł plus odsetki 2 028,7 tys. zł w dacie umowy) natomiast wobec PFRON na podstawie decyzji nr WWO/82687/E/W/2009/AD z 29 grudnia 2009 r. (kwota główna 1 496,0 tys. zł plus odsetki i opłata prolongacyjna 515,0 tys. zł).

⁷ Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie dokonała wyłączenia danych stanowiących tajemnicę przedsiębiorcy, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.) w związku z art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. Nr 153, poz. 1503 ze zm.).

⁸ Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie dokonała wyłączenia danych stanowiących tajemnicę przedsiębiorcy, na podstawie jak w przypisie 7.

⁹ Restrukturyzacja zatrudnienia w Zakładzie Psychologii i Promocji Zdrowia Psychicznego.

Analiza działań IPiN podjętych w stosunku do 8 największych dłużników wykazała, że IPiN nie kierował spraw przeciwko tym dłużnikom na drogę sądową, ponieważ Instytut współpracuje z nimi na bieżąco i istnieje możliwość kompensaty należności i zobowiązań.

4. NIK pozytywnie ocenia działalność Rady Naukowej Instytutu. Rada Naukowa w okresie od 2008 r. do 30 czerwca 2011 r. odbyła 23 posiedzenia plenarne, a Prezydium Rady zebrało się 33 razy. Rada, stosownie do art. 24 ust. 2 pkt 5 ustawy o jbr oraz art. 29 ust. 2 pkt 5 ustawy o instytutach badawczych, opiniowała kierunkowe plany tematyczne i finansowe Instytutu, a także roczne sprawozdania Dyrektora z wykonania zadań. Rada Naukowa wywiązała się także z obowiązku określonego w art. 29 ust. 2 pkt 6 ustawy o instytutach badawczych (wcześniej w art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy o jbr), tj. zatwierdzania perspektywicznych kierunków działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej.

Zdaniem NIK, Rada zbyt późno opiniowała plany rzeczowo-finansowe IPiN. Plany IPiN na lata 2008–2011, opracowywane z odpowiednim wyprzedzeniem (grudzień roku poprzedzającego obowiązywanie planu) były opiniowane przez Radę były dopiero w czerwcu następnego roku.¹⁰

5. Statut Instytutu został uchwalony przez Radę Naukową 7 kwietnia 2011 r. oraz zatwierdzony przez Ministra Zdrowia 21 kwietnia 2011 r., natomiast Regulamin Organizacyjny IPiN¹¹ (z 24 maja 2001 r.) został zaktualizowany 18 marca 2011 r.¹², tj. z zachowaniem terminu określonego w art. 54 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki¹³. NIK zwraca uwagę na brak zgodności Regulaminu Organizacyjnego IPiN z § 6 pkt 5 Statutu Instytutu, zgodnie z którym Dyrektor zarządza Instytutem m.in. przy pomocy Zastępcy Dyrektora ds. ekonomicznych. Stanowisko takie nie zostało ujęte w Regulaminie organizacyjnym IPiN.

W objętym badaniami okresie w Instytucie obowiązywał Regulamin Wynagradzania z 1 stycznia 2007 r.¹⁴, który opracowany został na podstawie przepisów nieobowiązującej już ustawy o jbr. Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektor Instytutu nowy regulamin był w trakcie opracowania.

6. W badanym okresie IPiN wykonał na zlecenie Ministra Zdrowia (poza świadczeniami medycznymi) 43 różnego rodzaju prace (analizy, opinie, opracowania). Analiza dokumentacji 10 wybranych zleceń wykazała, że Instytut terminowo wywiązał się z ich realizacji, a tematyka tych prac była zgodna z zakresem działania IPiN. Analizą objęto również 7 umów zawartych przez Instytut z Ministrem Zdrowia, w tym umów związanych z realizacją programu pn. „Narodowy Program Profilaktyki i Leczenia Chorób Układu Sercowo-Naczyniowego na lata 2006–2008 POLKARD”. W opinii NIK w przypadku dwóch umów z Programu działania Instytutu były nierzetelne.

¹⁰ Plan na 2008 r. – uchwała nr 24/2008 z 12 czerwca 2008 r., plan na 2009 r. – uchwała nr 14/2009 z 4 czerwca 2009 r., plan na 2010 r. – uchwała nr 19/2010 z 10 czerwca 2010 r., plan na 2011 r. – uchwała nr 29/2011 z 2 czerwca 2011 r.

¹¹ Jednolity tekst Regulaminu został ogłoszony zarządzeniem nr 18/2004 Dyrektora IPiN z 21 czerwca 2004 r., a następnie zmieniony następującymi zarządzeniami Dyrektora IPiN: nr 3/2006 z 9 marca 2006 r., nr 3 z 15 lutego 2007 r., nr 26/2007 z 27 grudnia 2007 r., nr 14/2008 z 5 marca 2008 r., nr 17/2008 z 27 marca 2008 r., nr 17/2009 r. z 24 września 2009 r. i nr 6/2011 z 18 marca 2011 r. (wg stanu na 29 września 2011 r.).

¹² Na podstawie art. 6 ust. 4 ustawy o instytutach badawczych, który stanowi, iż strukturę organizacyjną Instytutu określa regulamin organizacyjny ustalany przez dyrektora, po zasięgnięciu opinii rady naukowej oraz zakładowych organizacji związkowych.

¹³ Dz. U. Nr 96, poz. 620 ze zm.

¹⁴ Tekst jednolity, zmieniany aneksami nr nr 16,17, 17a, 18, 19, 29 i 21.

- Umowa Nr 5/7/5/2008/462/3793 z 19 września 2008 r. została zawarta na zakup angiografu do badań naczyniowych za kwotę 1 129,3 tys. zł. W ogłoszonym w lutym 2008 r. przez Ministerstwo Zdrowia konkursie na realizatorów Programu, w wymaganiach stawianych oferentom, znalazł się zapis, iż oferent winien dysponować infrastrukturą umożliwiającą zainstalowanie zakupionego sprzętu w 2008 r., udokumentowaną w formie oświadczenia oferenta. Oświadczenie takie zostało złożone przez Dyrektora IPiN 14 marca 2008 r. W umowie zaznaczono, iż zakup sprzętu miał być potwierdzony fakturą i sporządzeniem protokołu zdawczo-odbiorczego w terminie do 21 listopada 2008 r., zaś końcowe rozliczenie merytoryczno-finansowe przekazane Ministerstwu Zdrowia do 15 stycznia 2009 r. Przedmiotową umowę dwukrotnie aneksowano zmieniając ten termin najpierw na 15 grudnia 2008 r., a następnie na 22 grudnia 2008 r. Faktura za angiograf wystawiona została z datą 22 grudnia 2008 r., a w końcowym rozliczeniu merytoryczno-finansowym z 12 stycznia 2009 r. stwierdzono, że aparat jest w trakcie instalowania (trwają prace adaptacyjno-montażowe). Faktycznie prace adaptacyjne-montażowe związane z zainstalowaniem angiografu zakończyły się dopiero 22 lutego 2010 r. (data protokołu końcowego odbioru zamówienia¹⁵). Powyższe wskazuje, iż IPiN nie dysponował infrastrukturą umożliwiającą zainstalowanie sprzętu. Jak wyjaśniła Dyrektorka Instytutu złożone przez nią oświadczenie było prawdziwe w dacie jego złożenia.
- W rozliczeniu umowy Nr 5/57/1/2008/462/3651 z 7 sierpnia 2008 r. przekazanym do Ministerstwa Zdrowia wykazano zakup akcesoriów i oprogramowania na kwotę 40 tys. zł (tj. na kwotę założoną w kosztorysie stanowiącym załącznik nr 1 do umowy) podczas gdy z ewidencji księgowej wynika, że wydatki na ten cel wyniosły 29 296,74 zł. Zarówno dla umowy Nr 5/57/1/2008/462/3651 z 7 sierpnia 2008 r. (na kwotę 400 tys. zł) jak i umowy Nr 5/18/1/2008/462/2891 z 13 czerwca 2008 r. (na kwotę 440 tys. zł) – zgodnie z warunkami zawartych umów określonych w ich § 2 pkt 16 – powinna być prowadzona odrębna ewidencja księgowa dla zadań realizowanych w ramach tych umów; zaś zadania te określone zostały w załącznikach nr 1 do umów. Instytut, w sposób sprzeczny z § 2 pkt 16 umów, zamiast odrębnej ewidencji zadań, prowadził odrębną ewidencję umów.

7. IPiN posiadał Regulamin porządkowy z dnia 19 września 2004 r.¹⁶, wpis do rejestru zakładów opieki zdrowotnej (księga rejestrowa nr 14 – 90008) i zbiorczą wewnętrzną dokumentację medyczną. Analiza tej dokumentacji¹⁷ wykazała, iż zawiera ona elementy wymienione w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania¹⁸.

Nieterminowo został złożony wniosek dotyczący rozpoczęcia działalności Pododdziału Udarowego (wniosek złożono po upływie 40 dni od rozpoczęcia działalności tego pododdziału¹⁹) i nie zgłoszono zaprzestania działalności Ośrodka Rehabilitacyjno-Szkoleniowego w Strzyżynie, pomimo wykreślenia go z Regulaminu Organizacyjnego IPiN, na podstawie Zarządzenia Dyrektora IPiN z 18 marca 2011 r. Zgodnie z art.

¹⁵ Na dostawę angiografu wraz z adaptacją pomieszczeń na pracownię badań naczyniowych.

¹⁶ Do ww. Regulaminu wprowadzono zmiany Zarządzeniem nr 15/2011 z dnia 28 czerwca 2011 r. Dyrektora Instytutu Psychiatrii i Neurologii w sprawie zmian w Regulaminie Porządkowym IPiN.

¹⁷ Badaniem objęto dokumentację Izby Przyjęć, III Kliniki Psychiatrycznej, Kliniki Neurochirurgii i Dział Dokumentacji i Statystyki Medycznej, w tym: Księgę główną chorych i wypisów, Księgę odmów przyjęć i porad ambulatoryjnych w Izbie Przyjęć, Księgę raportów pielęgniarstwa, Księgę chorych oddziału i Księgę bloku operacyjnego.

¹⁸ Dz. U. Nr 252, poz. 1697.

¹⁹ Pododdział rozpoczął działalność w dniu 8 października 2009 r., wniosek został złożony w dniu 17 listopada 2009 r.

14 ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej²⁰, zmiany te powinny być zgłoszone w terminie 14 dni od ich dokonania.

8. Przychody Instytutu z prowadzonej działalności leczniczej wyniosły w okresie objętym kontrolą 249 185,5 tys. zł i stanowiły główne źródło przychodów (68,2% przychodów ogółem). Przychody z tytułu realizacji kontraktów zawartych przez Instytut z Narodowym Funduszem Zdrowia (dalej NFZ) wzrastały z 50 404,2 tys. zł w 2008 r., do 75 251,8 tys. zł w 2009 r. i 83 470,7 tys. zł w 2010 r. Kontrakty z NFZ w badanych latach zostały wykonane odpowiednio w : 97,7%, 99,6% i 93,3%. Mniejsze niż w latach poprzednich wykonanie kontraktu za 2010 r. spowodowane było, wg wyjaśnień Dyrektor Instytutu, m.in. remontem oddziału całodobowego Kliniki Nerwic, zmianą sposobu rozliczania całodobowego Oddziału Rehabilitacji Neurologicznej oraz brakiem na rynku leku stosowanego w Instytucie.

IPiN prowadzi szczegółową ewidencję kosztów i przychodów komórek organizacyjnych Instytutu, a informacje w tym zakresie przekazywane są kierownikom tych jednostek. Nie wprowadzono jednak uregulowań formalnych zobowiązujących kierowników komórek organizacyjnych do podejmowania działań zmierzających do redukcji kosztów w celu poprawy wyników finansowych kierowanych przez nich jednostek. NIK zwraca także uwagę, że w IPiN nie wprowadzono mechanizmów polegających na powiązaniu efektów ekonomicznych działalności komórki organizacyjnej z poziomem wynagrodzenia pracowników (w tym kierownictwa) tych komórek.

9. W badanym okresie znacznie wzrosły koszty usług medycznych zleczanych podmiotom zewnętrznym z 2 135,8 tys. zł w 2008 r. do 8 202,9 tys. zł w roku 2010 r. Podstawową przyczyną wzrostu była, wg wyjaśnień Dyrektor Instytutu, reorganizacja pracy Kliniki Neurochirurgii oraz outsourcing diagnostyki klinicznej. Analizie poddano dokumentację 5 umów dotyczących zlecenia usług medycznych. Ustalono, iż 20 maja 2009 r. IPiN zawarł umowę ramową ze spółką²¹, której przedmiotem było wykonywanie na rzecz IPiN usług medycznych z zakresu neurochirurgii. Wg wyjaśnień składanych w trakcie kontroli, powodem zawarcia tej umowy była chęć zapewnienia prawidłowego funkcjonowania nowoutworzonej (w 2007 r.) Kliniki Neurochirurgii, która generowała straty (ok. 200 tys. zł miesięcznie. W roku 2009 Klinika Neurochirurgii, po zatrudnieniu wymienionej Spółki, osiągnęła wynik dodatni finansowy w wysokości 2 183 tys. zł, a w 2010 r. – 2 214 tys. zł. NIK zwraca uwagę, że w 2011 r. wynik finansowy Kliniki za 9 miesięcy (styczeń–wrzesień) wyniósł zaledwie 14,0 tys. zł²². Przyczyną tego stanu rzeczy była niższa wycena świadczeń przez NFZ²³ oraz założone w umowie wykonawczej na 2011 r. wynagrodzenie Spółki na poziomie z 2010 r. Zdaniem NIK wynagrodzenie Spółki na kolejny rok winno uwzględniać zmiany wynikające z wyceny i w konsekwencji z finansowania przez NFZ wykonywanych przez Spółkę świadczeń

10. Średnie zatrudnienie w IPiN (w etatach) spadło w kontrolowanym okresie z 1 109,21 w 2008 r. do 998,55 w I półroczu 2011 r., tj. o 10% i było to efektem przeprowadzonych w IPiN procesów związanych z restrukturyzacją zatrudnienia. Spadał również udział wydatków na wynagrodzenia w kosztach ogółem, który w 2008 r. wynosił 59,6%, a w 2010 – 48,1%.

²⁰ Dz. U. z 2007 r., Nr 14, poz. 89 ze zm.

²¹ Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie dokonała wyłączenia danych stanowiących tajemnicę przedsiębiorcy, na podstawie jak w przypisie 7.

²² Jest to wynik finansowy z uwzględnieniem tzw. „nadwykonań”. Bez „nadwykonań” wynik jest ujemny i wynosi 719,7 tys. zł.

²³ Która nie została zrekomensowana liczbą wykonanych świadczeń.

IPiN (w roku 2008 i 2011) z opóźnieniem wywiązywał się z obowiązku przekazywania środków na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (dalej ZFŚS). Środki te przekazywane były niezgodnie z zasadami określonymi w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych²⁴, w myśl których 75% należnej kwoty należało odprowadzić na rachunek bankowy Funduszu w terminie do 31 maja danego roku. Tymczasem w 2008 r. pierwsza wpłata na ZFŚS została wniesiona 13 czerwca 2008 r. (w kwocie 316,4 tys. zł stanowiącej 25% naliczonego odpisu na ZFŚS), a w 2011 r. 31 maja 2011 r. (kwota 109,7 tys. zł stanowiąca 16,7% naliczonego odpisu).

11. Stan prawny nieruchomości Instytutu był w pełni uregulowany. Analiza 5 wybranych umów dotyczących najmu powierzchni i pomieszczeń IPiN oraz zarządzania systemem parkowania wykazała, że w 3 umowach, zawarto niekorzystne dla IPiN zapisy dotyczące uznawania za dzień zapłaty dnia, w którym złożone zostało polecenie przelewu²⁵. Umowa dotycząca zarządzania systemem parkowania zawiera, zdaniem NIK, szereg innych niekorzystnych dla IPiN zapisów. W umowie tej określono bowiem, że Instytut jest zobowiązany m.in. do: utrzymania parkingu w należytych stanie technicznym²⁶ oraz w czystości i porządku²⁷. Wynagrodzenie Instytutu jest obliczane jako 50% zysku operacyjnego, stanowiącego różnicę pomiędzy sumą wpłat użytkowników parkingu, a kosztami ponoszonymi przez zarządzającego parkingiem. Zgodnie z umową, koszty te wynoszą 20 tys. zł²⁸, przy czym, jeśli kwota ta jest niższa niż 20 tys. zł, odliczeniu podlega 20 tys. zł. Ponadto, zarządzający systemem parkowania ma możliwość odliczenia większych kosztów niż wymieniona kwota, pod warunkiem przedstawiania szczegółowego rozliczenia kosztów (w okresie objętym kontrolą koszty zarządzającego, odliczane co miesiąc, wynosiły 22 487,88 zł, w tym 2 487,88 zł stanowiła pozycja „amortyzacja bilansowa”, której nie wymieniono w umowie, jako kosztów operacyjnych odliczanych od sumy opłat). Powyższe zapisy umowy (oraz brak zapisów umożliwiających IPiN kontrolę zarządzającego systemem parkowania) powodują, że przychody IPiN z tytułu realizacji tej umowy wyniosły w okresie 2010–2011 (do 30 września) jedynie 12,5 tys. zł. Należy zaznaczyć, że teren wykorzystywany na parking to 4 249,46 m², a stawki parkingowe, zaakceptowane przez IPiN (od 9 lutego 2011 r.) są wyższe od stawek w strefie płatnego parkowania na terenie m. st. Warszawy²⁹.

12. Analizie poddano 14 postępowań o udzielanie zamówień publicznych w kontrolowanym okresie i w 13 z nich nie stwierdzono nieprzestrzegania przez IPiN przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych³⁰.

²⁴ Dz. U. z 1996r., Nr 70, poz. 335 ze zm.

²⁵ Umowy: z 2 grudnia 1998 r. z firmą (Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie dokonała wyłączenia danych stanowiących tajemnicę przedsiębiorcy, na podstawie jak w przypisie 7, z 12 marca 2002 r. z (Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie dokonała wyłączenia danych stanowiących tajemnicę przedsiębiorcy, na podstawie jak w przypisie 7). i umowy z 20 grudnia 2004 r., zawartej przez IPiN z (Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie dokonała wyłączenia danych stanowiących tajemnicę przedsiębiorcy, na podstawie jak w przypisie 7, a od 1 grudnia 2008 r. z (Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie dokonała wyłączenia danych stanowiących tajemnicę przedsiębiorcy, na podstawie jak w przypisie 7.

²⁶ Co obejmuje jego nawierzchnię, instalacje oświetleniową, kanalizacyjną, wodną oraz ogrodzenie.

²⁷ W tym także odśnieżania, utrzymania w należytych stanie oznakowania (pionowego i poziomego) oraz tablic informacyjnych na terenie parkingu i dróg dojazdowych.

²⁸ Na podstawie aneksu nr 1 z 30 grudnia 2004 r.

²⁹ Np. na terenie IPiN pierwsza i druga rozpoczęta godzina parkowania kosztuje 4,50 zł, a wg stawek w m.st. Warszawa, pierwsza godzina to 3 zł a druga 3,60 zł.

³⁰ Dz. U. z 2010 r. 113 poz. 759 ze zm.

Zamówienia na kompleksowe świadczenie usług żywienia szpitalnego udzielono (umowa z 11 lipca 2010 r.) w trybie z wolnej ręki, na podstawie art. 5 ust. 1 i ust. 1a pkt 4 ustawy o zamówieniach publicznych, mimo iż zdaniem NIK, nie zachodziły okoliczności w tych przepisach wymienione. W szczególności nie można uznać, by okolicznością taką, tzn. uniemożliwieniem terminowej realizacji zadań, było wygaśnięcie z dniem 30 czerwca 2010 r. dotychczasowej umowy na świadczenie usług żywienia szpitalnego³¹. W ocenie NIK, powodem zastosowania przez IPiN trybu z wolnej ręki było zbyt późne podjęcie działań zmierzających do przeprowadzenia przetargu nieograniczonego na te usługi. Postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego wszczęto dopiero 15 czerwca 2010 r. Wydatki IPiN związane z realizacją umowy z 1 lipca 2010 r. (za okres lipiec–wrzesień 2010 r.) wyniosły 655,1 tys. zł, a wydatki z tytułu realizacji umowy z 14 września 2010 r. (zawartej z tą samą firmą w wyniku przetargu) za okres październik–grudzień 2010 r. wyniosły 547,9 tys. zł., tj. o ponad 107,2 tys. zł mniej.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) kontynuowanie działań restrukturyzacyjnych w celu poprawy sytuacji finansowej IPiN,
- 2) kontynuowanie działań zmierzających do wyegzekwowania należności IPiN oraz wyeliminowanie przypadków nieterminowego regulowania zobowiązań i zapłaty odsetek z tego tytułu,
- 3) dokonanie analizy kosztów i przychodów Kliniki Neurochirurgii (w tym kosztów dotyczących realizacji umowy na usługi neurochirurgiczne), w celu uzyskania zakładanych wyników finansowych z jej działalności,
- 4) renegowacja umowy dotyczącej zarządzania systemem parkowania, w celu wyeliminowania niekorzystnych dla IPiN postanowień ww. umowy oraz zwiększenia przychodów IPiN z tego tytułu,
- 5) wyeliminowanie przypadków nieterminowych wpłat na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych,
- 6) renegowacje umów najmu zawieranych przez IPiN w zakresie określonych w nich terminów płatności,
- 7) planowanie zamówień publicznych w sposób zapewniający właściwe stosowanie trybów bezprzetargowych (w tym zamówień z „wolnej ręki”),
- 8) usprawnienie procedury opiniowania planów finansowych Instytutu, tak aby obowiązywały one od początku roku, którego dotyczą,
- 9) rzetelną realizację umów z Ministerstwem Zdrowia,
- 10) terminowe zgłaszanie zmian do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- 11) dostosowanie Regulaminu Organizacyjnego IPiN do Statutu zatwierdzonego przez Ministra Zdrowia oraz dokonanie aktualizacji Regulaminu wynagradzania.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Dyrektor prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

³¹ Zawarta przez IPiN 29 czerwca 2007 r. na okres 3 lat.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Za zgodność z uchwałą
Komisji Rozstrzygającej